

Foto: AFTF

► nevznikl, nabízíme poprvé regionální filmovou soutěž a k ní podpůrné filmové workshopy a konzultace. Uskuteční se na Mladoboleslavsku, Rychnovsku a Vrchlabsku. Konzultace a workshopy mají tvůrčím pomoci dovést jejich nápad k úspěšné realizaci. Účastníci na nich získají know-how, jak svůj námět zpracovat do podoby jednoduchého scénáře, který pak mohou opravdu natočit,” dodává Zuzana

Dražilová. Ta je sama úspěšnou filmovou producentkou. „Soutěž *Můj domov?! aneb Můj vztah k místu, kde žiji a dospívám* nemá žánrové omezení. Její uzávěrka je 10. května 2023,” říká Dražilová.

Účast dětských domovů

Festival již podruhé představí *Okna do světa* – filmové a mediální workshopy pro děti z dětských domovů organizované ne-

ziskovou organizací *Adonai for People*. Na 3. ročníku tak uvedeme i vydařené snímky, které vznikly v domovech v Duchcově a v Kašperských Horách pod vedením profesionálních filmařů,” dodává ředitelka festivalu.

Slavnostní zakončení festivalu se uskuteční 12. března v Mnichově Hradišti. Zde bude předáno 30 různých cen včetně těch nejvyšších – *Ceny Vojtěcha Jasného* a *Ceny Bena Barenholtze* za přínos v oblasti filmové výchovy v národním i mezinárodním měřítku. Dále také *Ceny Nadačního fondu ŠKODA AUTO* udělené za nejlepší film s tematikou udržitelnosti.

Po skončení filmové přehlídky se uskuteční festivalové *Ozvěny*, které trvají až do konce školního roku, tedy do 30. června 2023. AFTF v rámci nich nabídne především projekce pro školy v kinech a workshopy na témata kyberšikany a kritického myšlení (více na www.afilmteensfest.com a www.facebook.com/afilmteensfest2022).

... **Patricie Windsor**

NEJPRVE INSPIRUJ

aneb Cesty ke kreativní hudební výchově

Nestává se v českém kulturně vzdělávacím prostředí často, aby se k účasti na vzdělávacím projektu a vzájemné inspiraci sešli jak vysokoškolští pedagogové a jejich studenti, tak současně i zástupci profesních organizací včetně odborníků a pedagogů ze zahraničí. Projekt s názvem *Kreativní interakce jako zdroj motivace a inovace ve výuce vysokoškolských pedagogů a v pregraduální přípravě pedagogů hudební výchovy*, podpořený Ministerstvem kultury České republiky, takovým je.

Autorkou projektu je Jiřina Jiříčková, na jeho organizaci se podílí Kateřina hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy pod vedením vedoucího katedry Marka Valáška. Na projektu participují hudební pedagogové, vysokoškolští učitelé a lektori České Orffovy společnosti (ČOS) a Společnosti pro hudební výchovu České republiky (SHV ČR).

Stručné představení

Ústřední snahou projektu je vytvořit prostor pro hledání vlastního kreativního vyjádření prostřednictvím hudby a skupinové interakce.

Vlastní zkušenost účastníků a prožitek společné hudební interakce motivuje k tomu, aby účastníci, ať už pedagogové, didaktici, lektori, nebo budoucí učitelé hudební výchovy, sami podobným způsobem v dětech, studentech či dalších zúčastněných v procesu dalšího vzdělávání tyto kreativní schopnosti a dovednosti rozvíjeli. Prožitkově pojaté hudební workshopy organizované v rámci projektu mají smys-

luplným, obohacujícím a tvořivým způsobem přispět k naplnění tohoto cíle.

Má tu moc

V pátek 4. listopadu 2022 se uskutečnila na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Celetné ulici v Praze konference didaktiky hudební výchovy s mezinárodní účastí. Hlavními řečníky byli Elisa Seppänen ze Sibelius Academy ve Finsku, pedagožka komplexní hudební výchovy a mezinárodní lektorka se zájmem o široké spektrum hudebních žánrů a hudbu různých etnických prostředí, a Johannes Theodorus van der Sandt z University of Bolzano v Itálii. Ten se ve své odborné práci specializuje na výzkum sociálního přínosu sborového zpěvu dětí a dospívajících. Bohaté zkušenosti s vedením mnoha sborů v Jižní Africe, Nizozemí i Itálii z něj činí odborníka na uplatňování multikulturních perspektiv ve výuce hudební výchovy.

Ač každý z nich přicházel z jiného univerzitního prostředí a přinášel vlastní pohled na pregraduální přípravu studentů, jejich

příspěvky s výrazným aspektem aplikace teoretických poznatků do praxe se výrazně shodovaly v důrazu na rozvoj hudební a umělecké tvořivosti studentů. Oba odborníci souzněli v názoru, že hudebnost je třeba rozvíjet flexibilním způsobem: učit studenty poslouchat hudbu, vnímat ji, porozumět jí, oceňovat ji, reprodukovat ji i komponovat, provozovat ji individuálně i skupinově.

Zdůrazňovali, že je třeba rozvíjet schopnost vyjadřovat se hudbou a aktivně prostřednictvím hudby a dalších umění komunikovat s ostatními. Podle Elisy Seppänen by každá vyučovací hodina měla obsahovat nějaký prvek přispívající k rozvoji tvořivosti. *Nejprve inspirovat a teprve potom dávat pokyny, abys zlepšil a z kvalitnil tvořivost svých studentů* – tak zněl titul jednoho z citovaných zdrojů,¹ který by se však pro svou výstižnost mohl stát mottem celého projektu.

Připomínána byla publikace a výzkum prof. Susan Hallam z University of London.²

Aktivní provozování hudby má moc přispívat k intelektovému, sociálnímu i osobnostnímu rozvoji dětí a mladých lidí.

¹ Rahimi, S., Shute, V. J. (2021). First inspire, then instruct to improve students' creativity. *Computers & Education*, 174, 104312.

² Hallam, S. (2015). The Power of Music. *International Music Education Research Centre*.

Hudba, přístup k ní a dostupnost hudebního vzdělávání nemá být privilegiem jen některých, ale základním lidským právem. Právem, které má být zaručeno všem dětem bez rozdílu a diskriminace. Takto hovoří množství politických dokumentů a prohlášení na evropské i mezinárodní úrovni, skutečnost však je často jiná.

Podmínkou je wellbeing

Diskutovalo se rovněž o principech kulturně responzivní výuky, možnostech jejich aplikace v hodinách hudební výchovy. Zájem byl o wellbeing účastníků vzdělávacího procesu a vytváření bezpečného prostředí ve školách v dnešní postcovidové době. Mnohé dotazy směřovaly k Elise Seppänen a ke způsobům, jakými je péče o wellbeing naplňována konkrétně ve finském školství. Zdůrazňována byla role komunity v celém procesu a souvislost mezi responzivní výukou a tzv. komunitní hudbou, jejímž výzkumem se právě Johannes van der Sandt zabývá.

Jan Prchal hovořil o uplatňování tvůrčího přístupu k výuce didaktiky hudební vý-

konference se přidali studenti Pedagogické fakulty Karlovy univerzity a všichni společně měli možnost zažít hudebně vzdělávací proces opět v trošku jiné roli.

13. ledna 2023 proběhl další z bloků kreativního projektu. Tentokrát v roli lektorek vystoupily Jiřina Jiříčková, předsedkyně SHV ČR, a místopředsedkyně ČOS, renomovaná hlasová poradkyně a dříve dlouholetá členka katedry hudební výchovy PedF UK Alena Tichá, lektorka ČOS a sbormistryně Karolína Řepová a členka výkonného výboru ČOS a taktéž lektorka této společnosti Patricie Windsor.

Projekt pokračuje

Také v nejbližších měsících budou následovat další dny hudebních workshopů na rozmanitá témata, a to v prezenční i online formě. Dalšími tematickými bloky projektu jsou poslech hudby a rozvoj poslechových dovedností, hudebně pohybové činnosti i hudební činnosti ve své komplexnosti. V rámci projektu se účastníkům na workshopech představí další osobnosti českého hudebního vzdělávání: paní Da-

je velmi zásadní. Kořeny Společnosti pro hudební výchovu České republiky vedou až do roku 1934, kdy byla SHV ČR Vladimírem Helfertem založena. Vedle organizace vzdělávacích seminářů, např. Letních dílen hudební výchovy v Ústí nad Labem, je společností členem České hudební rady při UNESCO a organizátorem soutěže Hudební olympiáda ČR, která je určena dětem a mladým lidem se zájmem o hudbu ve věku 12 až 19 let ze základních, středních a základních uměleckých škol.

SHV ČR stejně jako Česká Orffova společnost dlouhodobě spolupracuje na tvorbě důležitých vzdělávacích dokumentů MŠMT, nově také organizuje v České republice aktivity spojené s oslavou Evropského dne hudby ve školách EuDa-MuS. Připojit se k této mezinárodní oslavě hudebního vzdělávání zpěvem, hrou na nástroj, výtvarnou tvorbou či prostřednictvím přednášek, poslechových setkání, koncertů nebo veřejných debat může kdokoliv. Přihlásit vaši školu lze prostřednictvím webových stránek www.eudamus.cz, kde také najdete další informace.

chovy a svá tvrzení dokládá množstvím příkladů z vlastní praxe. Jiřina Jiříčková položila svým příspěvkem účastníkům poměrně naléhavou otázku, jaké profesní kompetence by didaktika hudební výchovy jako vysokoškolský předmět měla rozvíjet v současnosti. Daniela Taylor na závěr konference ukázala, jak se daří mezioborově propojovat hudební a výtvarnou výchovu na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, a představila novou řadu učebnic hudební výchovy.

S dotekem praxe

Sobota 5. listopadu 2022 pak byla naplněna hudebními workshopy pod vedením Elisy Seppänen, Johannese van der Sandta, Lenky Pospíšilové, dlouholeté předsedkyně České Orffovy společnosti, úspěšné a oblíbené lektorky orffovských kurzů v ČR i v zahraničí, a lektorky ČOS, sbormistryně Ludmily Bajerové. K vysokoškolským pedagogům a lektorům zmíněných hudebních společností a dalším účastníkům

niela Taylor, Olga Kozánková, lektori SHV Jan Prchal a Martin Grobár, olomoucký tým lektorů Slyšet jinak a další z lektorek České Orffovy společnosti Hana Novotná a Ramona Schulz.

Vedle reflexe prožitého, která je cennou součástí společných setkání, mají studenti možnost naplň dílen a své zkušenosti následně konzultovat s pedagogy a lektory online. Společnou reflexi všech účastníků by měl být také projekt v červnu 2023 ukončen. Důležitým výstupem z projektu bude potom publikace obsahující vedle teoretických statí také podrobný záznam a rozbor hudebně výchovných modelových situací a aktivit z dílen (projekt má vlastní webové stránky www.kreativnihudebka.cz).

Česká stopa

Účast ČOS a SHV ČR na projektu a také jejich podíl na dalším vzdělávání pedagogických pracovníků v České republice

Česká Orffova společnost, založená v roce 1995 Pavlem Jurkovičem při České hudební společnosti, navazuje svou činností na živý odkaz humanistické koncepce tvořivé hudební pedagogiky, známé jako Orff-Schulwerk, u jehož zrodu stáli Carl Orff a Gunild Keetman. Každá kultura a každá země tento odkaz rozvíjí svým osobitým způsobem. Také v českých zemích má orffovský přístup dlouhou tradici, výuka hudební výchovy u nás totiž významně čerpá z odkazu České Orffovy školy, vytvořené Petrem Ebenem a Iljou Hurníkem, už od 70. let 20. století. Z dalších významných představitelů orffovské tradice jmenujme Vladimíra Poše a Pavla Jurkoviče.

ČOS pořádá semináře, kurzy, aktivity pro zájemce z řad učitelů všech typů škol, studentů, sociálních a výchovných pracovníků, terapeutů a rodičů s dětmi, neboť tato celostní pedagogická koncepce nabízí široké možnosti využití v praxi. Česká Orffova společnost spolupracuje v mezinárodním měřítku s podobnými společnostmi po celém světě, sdruženými v International Orff-Schulwerk Forum Salzburg (IOSFS). Právě prezidentka této organizace paní Shirley Salmon a viceprezident Andrea Sangiorgio posílí v letošním roce řady lektorů projektu kreativní interakce svými workshopy online.

Poděkování patří všem organizátorům, kteří do přípravy projektu kreativní hudební výchovy vkládají množství sil, času a dobré vůle, že tak činí pro budoucnost hudební výchovy a hudebního vzdělávání u nás vůbec. Nezbyvá než doufat, že na toto společné úsilí Katedry hudební výchovy Karlovy univerzity a dalších didaktiků, lektorů i studentů budeme moci i v budoucnu navázat a rozvíjet je.